

تاثیر موسیقی بر کودکان ۳ تا ۱۲ سال با رویکردی بر موسیقی اُرف ویژه آموزش انفرادی و گروهی در سازهای بلز، فلوت ریکورد و هارمونیکا (سازدهنی)

بابک دهقانی^{۱*}، محمدرضا شریفزاده^۲

۱- دانشجوی دکتری رشته تاریخ تطبیقی و تحلیلی هنر اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز
(tarikhtheater@gmail.com)

۲- دانشیار دانشکده هنر، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز

دانشگاه جامع علمی کاربردی، مرکز آموزش علمی کاربردی جهاد دانشگاهی بندرعباس
University of Applied Science and Technology, Bandar Abbas ACECR Center, Iran

چکیده

پژوهش حاضر در خصوص تاثیر موسیقی بر کودکان ۳ تا ۱۲ سال بر موسیقی اُرف می باشد که ویژه آموزش انفرادی و گروهی در سازهای بلز، فلوت ریکورد و هارمونیکا است. باید توجه داشته باشیم که موسیقی برای کودکان صرفاً اُرف نمی باشد. بلکه این نوع از موسیقی ترفندی است برای بهتر یادگرفتن و نشانیدن کودکان در کلاس درس. کلاسهایی که با شادی برگزار می شوند و به زیبایی آراسته شده اند. موسیقی خود به تنهایی عبارت است از مجموعه ای از اصوات که در کنار یکدیگر در دستان چیره دست هنرمند جادویی به پا می کند که این جادو در موسیقی کودکان همیشه شادی آور است. موسیقی شادی آور کودک را علاقمند کرده و در نهایت به اجرای ساز می پردازند. اما وقتی وارد نوعی از موسیقی می شویم که به موسیقی اُرف معروف است، یعنی در واقع بایستی تابع یکسری قوانین و محرک هایی باشیم که مطمئناً کودک در برابر آنها عکس العمل هایی از خود بروز می دهد. این عکس العمل ها گاهی نتیجه ی رفتارهایی است که در زندگی عادی امکان ارائه آنها را نداشته است. در واقع ما در این پژوهش به آن حرکات موزون یا همان رقص می گوئیم. رقص یا حرکات موزون مجموعه ای از حرکات فیزیکی است که عاملی محرک موجب ایجاد آن در بدن انسان می شود. سازهایی همچون فلوت ریکورد و هارمونیکا به عنوان دو ساز بادی موجبات تنفس بهتر و بیشتر را در کودک فراهم می سازند. البته بایستی مربی به توانایی کودکان نیز توجه کامل داشته باشد. فشار بی جا آوردن به کودک در هنگام نوازندگی می تواند مخرب باشد. تمریناتی همچون نرم کردن انگشت و دستان می تواند در اجرای موسیقی بلز و فلوت کمک قابل توجهی بنماید. دور اندیشی در موسیقی، به کودکان لطمه می زند. ما باید بدانیم که هیچگاه در موسیقی کودک خود را با دیگری مقایسه نکنیم

واژگان کلیدی: اُرف، بلز، ساز، ریکورد، فلوت موسیقی.

۱- مقدمه

در زمان های بسیار دور انسان ها به دو دسته تقسیم می شدند. یکی آن هایی که دوستدار موسیقی بودند و به اجرای آن می پرداختند و دیگری آنهایی که دوستدار موسیقی بودند و به آن فقط گوش فرا می دادند. البته دسته سومی نیز وجود داشتند و آنها کسانی بودند که نه به موسیقی تمایلی داشته و نه به آن گوش فرا می دادند. در جوامع اسلامی حضور این افراد به وفور قابل لمس بود، اما امروزه همه ی افراد با شنیدن موسیقی به وجد آمده و گاهی از اجرای آن لذت می برند و در مواقعی حس همزاد

پنداری به آنها نیز دست می دهد. چرا که با پیشرفت جوامع و همچنین نزدیک شدن مردم به واسطه شبکه های ارتباطی مرزها شکسته شد و بیشتر افراد راه را برای شنیدن، آموزش، ارائه کردن و ... موسیقی هموار دیدند.

موسیقی ملل مختلف، از تولد تا مرگ، از بزم تا رزم و از سور تا سوگ همواره در اغلب شئون فرهنگی و اجتماعی مردم حضوری پر رنگ داشته و بیانگر مشخصه های جغرافیایی و اقلیمی آن دیار بوده است. خالی از لطف نیست که بدانیم عوامل مختلفی در پیدایش و شکل گیری موسیقی نقش داشته اند که به سه قسمت تقسیم می شوند؛ ۱- موقعیت خاص جغرافیایی و به طور طبیعی به واسطه آمیزش یا مراودت های مداوم، به نوعی در فرهنگ، ادب و هنر تاثیر گذار بوده اند. ۲- مهاجرت موقت بومیان به کشورهای همجوار جهت کار و امرار معاش و نیز دریانوردی و تجارت ۳- ویژگی های محیط جغرافیایی و تاثیر شرایط سخت و دشوار طبیعی از جمله: گرما، خشکسالی، کمبود امکانات، وضعیت دشوار زندگی، دریا، ماهیگیری و دریانوردی در جای جای موسیقی مشهود می باشد (محسن شریفیان، ۱۳۸۴)

در همین راستا موسیقی را می توان به دسته هایی نیز تقسیم نمود؛ ۱- موسیقی جشن ۲- موسیقی مذهبی ۳- موسیقی عزاداری ۴- موسیقی کار ۵- موسیقی محفلی ۶- موسیقی کودکان (که در این تحقیق مورد بررسی قرار خواهد گرفت) ۷- موسیقی درمان.

موسیقی ایران از جمله موسیقی هایی است که اگر دارای ریتمی ظاهرا آزادی است اما به جرات می توان گفت غنا و پیچیدگی ریتم های آن تبلور ریتم هایی در سطح جهان می باشد.

درک و احساس ریتم آزاد در گرو فهمیدن ریتم های مشخص است و به همین اعتبار در غرب برای پرورش ریتم، متدها و کتاب هایی تحت عناوین مختلف سلفژ، ریتم خوانی، وزن خوانی برای کودکان تالیف نموده اند. در این کتابها برای ساده ترین و پیچیده ترین اشکال ریتم علامات قراردادی ابداع کرده اند و در سراسر جهان انتشار و توسعه داده اند. تا قبل از اینکه خط نت به کشور ما آورد شود، یکی از ابزارهای پرورش و تقویت ریتم، تمبک بوده است. فراگیری این ساز برای کلیه موسیقی دانان اعم از خواننده و نوازنده، الزامی بوده است. روش آموزش این ساز هم مانند سایر سازهای ملودیک سینه به سینه بوده است (علی اکبر شکارچی، ۱۳۹۱).

در نظر داشته باشید که با این شرایط سن آموزش موسیقی در کشور ما بالا می رفت و کودکان یا به دلیل عدم توانایی حمل تمبک و در دست نگه داشتن آن یا به دلیل عدم وجود مربی کودک، توانایی آموزش و یادگیری را نداشتند. این در صورتی است که در سازهایی همچون بلز، فلوت ریکورد و هارمونیکا طراحی به شکلی صورت گرفته است که مزایایی را شاما می شود از جمله؛ قابل حمل بودن راحت، عدم نیاز به کوک، عدم تغییر صدا به دلیل تغییر آب و هوا، ارزان، سبک، آموزش سریع و آسان و مناسب با سن کودکان و وجود مربیان کارآموده در سراسر دنیا.

در چند دهه گذشته در زمینه ی مراحل رشد کودک و اینکه کودک در هر مرحله چگونه می اندیشد، چگونه یاد می گیرد و تحقیقات وسیعی انجام شده است. نتیجه ی این تحقیقات بر روی آموزش کودکان و روش های آن، از جمله روش های آموزش موسیقی تاثیر گذاشته است.

حال این سؤال مطرح می شود که چه همگونی و ناهمگونی می بایست میان موسیقی کودکان با سازهای انتخابی مورد استفاده وجود داشته باشد و چه چیز آنها را برجسته تر می کند؟ در پاسخ به کودک ۳ یا ۴ ساله که علاقمند به ساز گیتار یا ویولن می باشد چه باید گفت؟ عناصر و اجزای اصلی موسیقی کودکان چیست؟ کودکان چگونه می توانند نسبت به انتخاب ساز مورد علاقه خود تصمیم گیری کنند؟ موسیقی ارف چه تاثیر و تفاوتی با انواع موسیقی های رایج در میان هنرمندان دارد؟ تفاوت ها و تشابهات سازهای کودکانه در چیست؟

از آنجا که موسیقی هنری است دوست داشتنی و در میان جوامع مختلف روزبه روز محبوب تر و زیباتر به اجرا در می آید لذا تا کنون نگاهی نو و تازه نسبت به تاثیر آن بر کودکان ۳ تا ۱۲ سال آن هم با رویکرد علمی پژوهشی ویژه آموزش انفرادی و گروهی در سازهای بلز، فلوت ریکورد و هارمونیکا صورت نگرفته است.

۲- ادبیات نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- موسیقی

موسیقی عبارتست از اصوات و آهنگهایی که در روان آدمی تحریکاتی ایجاد کرده که گاهی شخص از آن لذت می‌برد و زمانی با آهنگی به غم و افسردگی دچار می‌شود و به عبارت دیگر موسیقی فن ایجاد آهنگهائیکست که تولید شادی یا اندوه مصنوعی و موقت در آدمی می‌نماید و این آهنگها را می‌توان بر دو بخش تقسیم کنیم:

- ۱ - آهنگهای طبیعی: نغمه جویبارها و آبشارها، صدای وزش بادهای ملایم در درختان، نوای پرندگان یا آواز قمری و کبک و هزار داستان، اینگونه نواهای طبیعی چون غالباً یک رنگ و یک نواخت و بر یک آهنگ و میزان ملایم مسرت بخش است.
- ۲ - آهنگهای غیر طبیعی یا مصنوعی: همان آهنگهای مصنوعی است که به دست بشر ساخته شده و وسایل مصنوعی آن در دنیای کنونی عبارت است: (تار ویالین، سنتور، اکوردئون، گیتار و غیره). آهنگهای مصنوعی چون دارای زیر و بمها و ارتعاشات و تحریکات گوناگونی است گاهی می‌خنداند و زمانی نیز می‌گریاند.

۲-۲- موسیقی اُرف

موسیقی اُرف به نوعی از موسیقی کودکان گفته می‌شود که پایه و اساس آن بر تکنیک‌هایی است که ابداع کننده آن آقای کارل اُرف آلمانی، آهنگساز و نوازنده در کشورهای مختلف دنیا می‌باشد.

کارل اُرف در خانواده‌ای از اهالی مونیخ که اکثرشان نظامی بودند، به دنیا آمد. پدرش، هاینریش، افسر بود و پیانو و سازهای زهی می‌نواخت و مادرش در نوازندگی پیانو متبحر بود. کارل اولین درس‌های نوازندگی پیانو را در ۵ سالگی از مادرش فراگرفت. دو سال بعد شروع به نواختن ویولنسل کرد. پس از طی مرحله دبستان برای آموختن موسیقی به آکادمی موسیقی مونیخ رفت.^۱ موسیقی کودک سال‌های سال در ایران زیر تسلط روش‌های غربی و به ویژه متد اُرف بوده است. در واقع این متد آموزشی از سال ۱۳۴۸ در ایران توسط یکی از دانش‌آموختگان مدرسه اُرف در آلمان بنا نهاده شد. دکتر خدیری کسی بود که نخستین کارگاه موسیقی کودکان را در سازمان صدا و سیما آغاز کرد و عناصر بسیار مهمی از موسیقی از جمله: ریتم، آواز، بیان، حرکت و ... را با رویکردی موسیقایی به صورت تجربی در اختیار کودکان قرار داد و در همین راستا مدرسین به نامی را نیز تربیت نمود. ناگفته نماند که ابزار موسیقی کودکان با ابزارهایی که در اختیار موسیقی حرفه‌ای قرار دارد تفاوت‌های چشمگیری دارد، اما شیوه نواختن نت‌ها و اجرای آن توسط کودکان می‌تواند سرآغاز آموزش موسیقی حرفه‌ای باشد. در این موسیقی رنگ، بافت، مکان، زمان و حتی لباسی که مدرس بر تن می‌کند در یادگیری کودکان تاثیر بسزایی دارد.

تفاوت عمده‌ای که میان موسیقی اُرف و سازهای مربوطه با دیگر موسیقی‌ها وجود دارد در این است که در مرحله‌ی اول نوع ساز موسیقی اُرف بسیار متفاوت از موسیقی‌های دیگر و متناسب با سن و سال و قد و اندازه کودکان طراحی شده است. سازهای اُرف شامل: زایلوفون سوپرانو^۲، آلتو و باس^۳، متالوفون سوپرانو^۴، ریکوردوهای آلتو و سوپرانو و سازهای ریتمیک دیگر چون دقک^۵، خاشخاشک^۶، دایره زنگی و طبلک و ... می‌باشند. البته در ایران موسیقی اُرف بیشتر بر پایه سازهای بلز کودکان، طبلک و فلوت استوار است. در صورتی که سازهای دیگر نیاز به انتخاب سبک جهت نوازندگی، انتخاب ساز بر اساس نیاز، انتخاب مدرس متناسب با سلیقه شخصی و همراهی با نیاز روز جامعه و به روز بودن هنر جو و مربی دارد.

۱ - http://www.orff-zentrum.de/carlorff_biographie_uk.asp

2 - Zaylofon Soprano

3 - Alto bass

4 - Metalofon Soprano

5 - Daghak

6- Khashkhashak

لازم به یادآوری است که هر نوع آموزش موسیقی به کودکان، بر اساس سیستم آموزشی آرف نمی باشد. در برخی از موارد مشاهده شده است که افرادی ناگاه و با اطلاعاتی ضعیف اقدام به پذیرش هنرجو در کلاس های آرف می نمایند. استفاده از فضای مناسب برای کلاس های آرف و ایجاد فضای شاد و کودکانه مناسب جهت بازی و انجام حرکات موزون و فضایی شاد و کودکانه در موسیقی کودکان و آرف یکی دیگر از تفاوت های شاخص این فعالیت با دیگر هنرهای موسیقی می باشد.

۲-۳- پیشینه

محمد جواد صحافی (۱۳۹۶)؛ با معرفی موسیقی های جدید و ورود آن به جمع موسیقی های ایرانی و به طبع آن جذب جوانان و نوجوانان به این نوع موسیقی ها، بسترسازی جهت ترویج بیشتر موسیقی ایرانی بیش از پیش ضروری مینمایند. تولید آثار فاخر موسیقایی، نوآوری در موسیقی ایرانی متناسب با ذائقه ی قشر امروزی و حمایت از هنرمندان فعال در این بخش از جمله عواملی است که می تواند زمینه ساز ترویج این هنر در بین قشری شود که بیشترین و تاثیرگذارترین جمعیت کشور را به خود اختصاص داده است، قطعاً یکی از مهمترین عوامل ترویج موسیقی فاخر در میان مردم را آموزش صحیح آن می توان عنوان نمود. آموزش موسیقی می تواند از دوره ی کودکی آغاز گردد که همین امر باعث تربیت هنرمندان بزرگی می شود که در آینده موسیقیدانان ارزشمندی خواهند شد. اما آموزش صحیح موسیقی، به خصوص از سنین کودکی، امری مهم است که توجه بسیار اندکی به آن شده و آنطور که باید جدی گرفته نشده است.

ایمان اسمعیل وندی، سینا بهمن نیا، صادق عیبات، صابر شفیعی کوردشولی (۱۳۹۶)؛ خلاقیت به کودک کمک می کند تا آسان تر مشکلات را حل و با ذهن بازتری از چالش ها عبور کند. به همین منظور، بسیار مهم است میزان خلاقیت های فرزند خود را افزایش دهید تا در آینده زندگی راحت تر و موفق تری داشته باشد. از خلاقیت تعاریف فراوانی شده برخی خلاقیت و نوآوری را با تغییر انطباق برابر تلقی نموده و برخی هم خلاقیت و نوآوری را امری فراتر از تغییر و انطباق دانسته، برخی نیز خلاقیت را طی کردن راهی تازه یا پیمودن یک راه طی شده قبلی به طریق نوین تعریف کرده اند. برای تربیت خلاق کودک باید: شاگردان را به ارایه تعریف مسیله و تعریف مجدد از آن تشویق کنید. افراد را تشویق کنید تا ایده های نو تولید کنند. دانش آموزان را به خاطر سوال هایی که در ذهنشان شکل می گیرد تشویق کنید. تشخیص موانع و تلاش برای فایق آمدن بر آن ها را به شاگردان آموزش دهید. حساس بودن به محرک های محیطی و پیگیری آنها را تشویق کنید. راهکار های پرورش خلاقیت در کودکان عبارت است از: استفاده از کتاب، داستان گویی، موسیقی، وسایل الکتریکی ممنوع، فضا سازی، قبول علت های عجیب کودک، قبول دوستان تخیلی کودک و تعیین محدودیت های سنی است.

املیا ترابی، مجید قربانی، معصومه کریم آبادی (۱۳۹۶)؛ هدف از پژوهش حاضر بررسی تاثیر موسیقی درمانی بر پرخاشگری کودکان اوتیسم بود. پژوهش حاضر مطالعه ای نیمه آزمایشی با روش پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل بود. ۱۱ کودک ۶ تا ۱۲ ساله مبتلا به اوتیسم با روش نمونه گیری در دسترس در بین دبستان های غیر دولتی شهرستان گرگان انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. مداخله شامل ۱۶ جلسه موسیقی درمانی بود. ابزارهای پژوهش شامل مشاهده مستقیم، پرسشنامه پرخاشگری آشکار و رابطه ای کودکان بود. نتایج این پژوهش نشان داد که موسیقی درمانی به طور معناداری بر کاهش پرخاشگری کودکان اوتیسم در حین مداخله موثر بوده است.

علی عرب، رکسانا طریقی (۱۳۹۶)؛ اوتیسم، یکی از بیماری های طیف اختلال نافذ رشد است که شامل نقایص متعدد گفتاری از جمله مشکلات نوایی و کاربردشناختی می باشد. اوتیسم یک اختلال تکاملی است که با تاخیر در مهارتهای ارتباطی، تعاملات اجتماعی، مشارکت پذیری و نیز علایم رفتاری مانند رفتارهای تکراری و کلیشه ای مشخص می شود. این پژوهش به روش گذشته نگر و با بررسی منابع قابل دسترس انجام شد و حدود ۶۰ مقاله مورد مطالعه قرار گرفت و در نهایت جمع بندی و نگارش این مقاله انجام شد. نتایج مطالعات نشان می دهد که تمرینات آموزش موسیقایی همراه با آواز خواندن می تواند بر بهبودی گفتار و شنیدار کودکان مبتلا به اوتیسم موثر باشد. این امر به دنبال عملکرد متقابل در سیستم بدست آمده و با افزایش انگیزه و همکاری کودکان در اجرای تمرینات منجر به تقویت مهارتهای حرکتی از طریق افزایش درک ریتم، افزایش سرعت

پاسخ دهی به محرکات شنوایی و در نهایت تطابق عملکردی در حرکات بدن می گردد و نیز هماهنگ سازی گفتار و شنیدار و به دنبال آن خودکار شدن الگوهای تعادلی بدست می آید.

۳- روش تحقیق

جامعه مود مطالعه کودکانی می باشند که در شهر بندرعباس به آموزش موسیقی تحت نظارت نگارنده این پژوهش آموزش می بینند و در این پژوهش متناسب با موضوع و در جهت دستیابی به اهداف از روش تحقیق کتابخانه‌ای استفاده می‌شود. با توجه به اینکه در این پژوهش از روش توصیفی و تحلیلی استفاده خواهد شد و روش گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای است، ابتدا با جستجو در پایگاه‌ها و سایت‌های اینترنتی و بانک‌های اطلاعاتی و استنادی همانند: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، SID، سیویلیکا، مرکز تحقیقات کامپیوتری و با مراجعه به کتابخانه‌های دیجیتالی (کتابخانه‌های دیجیتالی نور، دانشگاه پیام نور و دانشگاه تهران) و برخی کتابخانه‌ها، با استفاده از کلمات کلیدی تحقیق در بین منابع مختلف با توجه به موضوع انتخابی و تحقیقاتی که انجام گرفته است، کتابها، مقالات، مجلات، پایان‌نامه‌ها و سایت‌های اینترنتی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدین معنی که پس از بررسی‌های به عمل آمده از منابع در دست و فیش برداری به تحقیق و فیش برداری اطلاعات گردآوری خواهد شد.

۴- نتایج و بحث

۴-۱- موسیقی کودکان

مهارت‌های موسیقی و بهره‌گیری خلاق از این مهارت‌ها و شیوه‌ی آموزش و برنامه‌ریزی کلاس موسیقی، آن را به یک هنر تبدیل می‌کند. مربی موسیقی کودک، نیازمند داشتن آگاهی از حیطه‌های متفاوت رشد کودک، رشد موسیقایی و نیز راه‌های گسترش اطلاعات موسیقایی کودک است، زیرا کودک باید اطلاعات موسیقایی خود را سازماندهی و پردازش کند تا در فعالیت‌های بعدی مورد استفاده قرار دهد (سودابه سالم؛ ۱۳۸۹، ص ۷).

هوش موسیقایی همانند دیگر جنبه‌های هوش آدمی روز به روز در حال رشد و پیشرفت می‌باشد. از همین رو متخصصان موسیقی کودکان بایستی از نظر روانشناسی رشد و آموزش کودک اطلاعات اولیه و ضروری را داشته باشند، تا بتوانند بیشتر و بهتر با مخاطب خود که همان کودکان هستند ارتباط برقرار نمایند.

پژوهش‌ها ثابت کرده‌اند که پیش از هر چیز موسیقی باید برای کودک معنا پیدا کند. باید پیش از آموزش نت‌ها که در این مرحله اهمیت چندانی هم ندارد، عشق به آواز خواندن در وجود کودک ریشه کند. از این رو یادگیری موسیقی باید با آواز خواندن آغاز شود. اگر برنامه آموزشی به خوبی طراحی شده باشد، نه فقط عده‌ای اندک از کودکان با استعداد، همه‌ی کودکان قادرند بخوانند و الفبای موسیقی را فراگیرند.

تربیت گوش موسیقایی، درک ریتم، ارتقاء سلیقه شنیداری، لذت بردن از موسیقی، احیاء هویت فرهنگی و تاثیر گذاری در سایر حیطه‌های رشد از اهداف آموزش موسیقی در دوران کودکی است.

یکی از مهمترین مراحل آموزش موسیقی در کودکان، شکل دادن و آموزش آواز (singing) می‌باشد. آواز می‌تواند رسمی یا غیر رسمی باشد، مرتب یا بداهه باشد. این ممکن است به عنوان یک شکل از اعتقاد مذهبی، به عنوان یک سرگرمی، به عنوان یک منبع لذت، آسایش و یا مراسم، به عنوان بخشی از آموزش موسیقی و یا به عنوان یک حرفه انجام می‌شود. تعالی در آواز خواندن نیاز به زمان، فداکاری، آموزش و تمرین منظم دارد. اگر تمرین به صورت منظم انجام شود، صداها می‌توانند واضح تر و قوی تر شوند.^۱

۱ - Falkner, Keith, ed. (1983). *Voice*.

در موسیقی کلاسیک اروپایی و اپرا، صداها مانند ابزارهای موسیقی مورد استفاده قرار می‌گیرند. آهنگسازانی که موسیقی آوازی را می‌نویسند باید درک مهارت‌ها، استعدادها و ویژگی‌های آواز خوانندگان را داشته باشند. طبقه بندی صدای فرآیندی است که توسط آن صدای آواز انسان ارزیابی می‌شود و به این ترتیب به نوع صدای آنها تعلق می‌گیرد. این ویژگی‌ها شامل اما نه محدود به طیف صوتی، وزن آواز، تسوتیور صوتی، طوفان صوتی و نقاط انتقال آوازی مانند شکاف‌ها و بلند کردن در صدای محدود است. ملاحظات دیگر ویژگی‌های فیزیکی، سطح گفتار، آزمایش علمی و ثبت صوت است.^۱

مربیان برای شروع معمولاً از ترانه‌های ساده در یک ریتم معمولی استفاده می‌کنند و سعی بر آن دارند تا بر اساس توانایی کودکان و همچنین کتب پیش‌رو ترانه‌هایی را انتخاب نمایند که برای شروع از جذابیت بالایی برخوردار باشند. به عنوان مثال می‌توانیم به ترانه‌ی زیبای "زاغی کجایی؟"

زاغی کجایی؟ رو شاخه‌ی درختا - ماهی کجایی تو آبای دریا- بارون کجایی؟ اون بالاها تو ابرها- خورشید کجایی تو صبح زود فردا - شادی کجایی تو آوازا تو سازها (مسعود نظر، ۱۳۹۴)

نگارنده با توجه به اینکه خود دستی بر آتش دارد و قریب به ۱۵ سال است به تدریس با کودکان از ۳ تا ۱۲ سال مشغول می‌باشد چنین عنوان می‌کند که؛ در تمرینات موسیقی و آموزش اشعار توسط کودکان باید موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

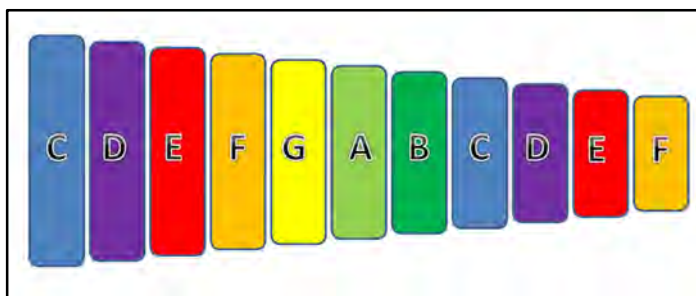
- خواندن شعر توسط مربی و گوش دادن توسط کودک
- تکرار توسط مربی و تکرار توسط کودک
- خواندن نت‌ها توسط مربی و تکرار توسط کودک
- رنگ کردن نت‌ها و قرار دادن اشعار زیر هر نت

در واقع مربی باید این توانایی را داشته باشد تا از داد زدن‌های بی‌هوده کودکان جلوگیری کند، صدای مربی نباید از صدای کودکان بلندتر باشد، زیرا در این صورت فقط صدای خودش را می‌شنود و نمی‌تواند نواقص صدای کودکان را تشخیص دهد، از سوی دیگر، کودکان به همراهی با او عادت می‌کنند و متوجه خارج خواندن خود نمی‌شوند (سودابه سالم؛ ۱۳۸۹، ص ۸).

۴-۲- انتخاب ساز توسط کودک

کودک همانند هر فرد دیگر حق انتخاب دارد و تنها به همین یک دلیل ویژه می‌بایست ساز خود را انتخاب نموده تا بتواند با آن ارتباط برقرار نماید. در موسیقی کودکان که بر پایه آرف بنا نهاده شده است شاید در ابتدا نیاز چندانی به ساز نداشته باشد اما همه ما به خوبی می‌دانیم که کودکان به ذوق و شوق نوازندگی بر سر کلاس‌های موسیقی حاضر می‌شوند. پس پیشنهاد می‌شود که در ابتدا سازی را با راهنمایی و مشاوره مربی موسیقی و همراهی والدین انتخاب نماید. در این تحقیق و بر اساس تجربه ۱۵ ساله محقق و در حد توانایی کودکان سه ساز بلز، فلوت ریکورد و هارمونیکا به کودکان پیشنهاد می‌گردد. در ابتدا بایستی با ریتمی زیبا و دلنشین کودک را به سمت موسیقی و صدای ساز کشاند و سپس نظرش را در خصوص اینکه کدام یک زیباتر به نظر می‌آید بدانیم و چنین سئوالی را مطرح نمائیم که؛ صدای کدام یک را بیشتر دوست داشتی؟ پس از شرکت در چنین کلاسی که ساز آن توسط خود هنرجو انتخاب شده است، حضور ایشان در این دوره و گذراندن آن باعث می‌شود هنرجو بتواند در مراحل بعدی ساز مورد نظر خود را با دقت بیشتری انتخاب کند.

۱ - Shewan, Robert (January February 1979).

شکل ۱- بررسی علایق کودک

در برخی از موارد کودکان به شرایط اجتماعی و ژست هایی که در شبکه های اجتماعی از نوازندگان بزرگ می بینند توجه می کنند و در انتخاب ساز دچار مشکل می شوند. برخی از سازها همه گیر بوده و تمام افراد جامعه با شنیدن صدای آن تحت تاثیر قرار گرفته و علاقمند به یادگیری آن میشوند. با توجه کردن به سن و سال کودکمان می بایست او را قانع نمود که در حال حاضر و متناسب با شرایط سنی که داری شروع این ساز برای شما پیشنهاد نمی شود.

۳-۴- خلاقیت در آموزش موسیقی کودکان

هدف از آموزش موسیقی به کودکان کمک به شرایط بهتر در زندگی بهتر می باشد. امروزه موسیقی در بین کودکان کمتر جنبه ی سرگرمی دارد و بیشتر به عنوان یک حرفه و یک صنعت به آن نگاه می شود. یک از راه های ایجاد انگیزه و خلاقیت در کودکان برای یادگیری موسیقی استفاده از مداد رنگی و نقاشی می باشد. رنگ های نت ها در تمام دنیا به یک شکل می باشد، که نمونه زیبایی آن در ساز بلز بسیار مشهود است. نکته قابل توجه این است که در آموزش موسیقی کودکان می توان از زبان انگلیسی به خوبی استفاده نمود. چر که هر نت به یک حرف انگلیسی نشان داده می شود که یادگیری آن را ساده و آسان می نماید.

DO	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do
دو	ر	می	فا	سل	لا	سی	دو
C	D	E	F	G	A	B	C
آبی	بنفش	قرمز	نارنجی	زرد	سبز کم رنگ	سبز پررنگ	آبی

شکل ۲- نت های موسیقی

در چنین شرایطی کلاس درس برای کودک شیرین تر و جذاب تر خواهد شد و همین طور برای کودکانی که با نقاشی و زبان انگلیسی از قبل آشنایی داشته اند به مراتب ساده تر می باشد. به گزارش انجمن ملی آموزش موسیقی، شرکت کنندگان SAT با یک پیش زمینه ای از موسیقی به طور قابل توجهی بالاتر از همتابان غیر موسیقایی خود بوده ، به طور تعجب آوری ۵۶ امتیاز بالاتر در بخش شفاهی و ۳۹ امتیاز بالاتر در قسمت ریاضی در آزمون کسب کردند. دیگر طرفداران آموزش موسیقی نیز استناد به مزایای غیر موسیقی متعدد از جمله ایجاد اعتماد به نفس، تمرکز و هماهنگی می کنند و باور دارند که آموزش موسیقی منافع بیشتری هم خواهد داشت.^۱

۴-۴- تاثیر موسیقی در بالابردن میزان تفکر در کودکان

۱ - <http://www.shidshad.com/1375>

موسیقی ابزار قدرتمندی برای بالا بردن میزان تفکر در کودک می باشد. یک مربی خلاق همیشه سعی می کند قدرت تفکر و تعمق کودک را بالا ببرد تا هر چه جلوتر برود کودک آگاهانه تر به کار خود ادامه دهد.

در آموزش موسیقی ۹۹ درصد هنرجوها مخصوصاً کودکان به محضی که برای تمرین به منزل می روند فقط و فقط ساز را به دست گرفته و برای مدت زمان کوتاهی به تمرین می پردازند و سپس به کارهای روزمره خود رسیدگی می کنند. این در صورتی است که مربیان همگی تاکید بر تمرینات مکرر در ساعات طولانی دارند. لازم به ذکر است که تمرین در موسیقی فقط گرفتن ساز و نوازندگی نمی باشد. بلکه باید نت ها خوانده شود، رنگ آمیزی شود، بر وزن شعر اجرا شود، به صورت ریتمیک خوانده شود و در نهایت پس از انجام ۴ عمل ذکر شده به نوازندگی و تمرین پرداخته شود. پس با این تفاسیر موسیقی نیاز به فکر و اندیشه در چگونگی اجرای آن دارد.

وقتی بچه ها در سوراخی می دمند و یا بر روی یکی از کلید های بلز می نوازند در جستجوی علت آن بر می آیند و با تغییر صدا در سوراخ های بعدی به چگونگی اجرای یک آهنگ فکر می کنند. بارها و بارها مربیان در کلاس های خود با این موضوع روبرو شده اند که کودک می گوید: خانم اجازه یا اقا اجازه من یک آهنگ درست کرده ام. در واقع این همان ذهن جستجوگر کودک می باشد که با نوازندگی متبلور می گردد.

۴-۵- حرکات موزون

حرکات موزون نوعی هنر انجام شده که شامل توالی های هدفمند جنبش انسان است. این جنبش دارای ارزش زیبایی شناسی و نمادین می باشد و به عنوان رقص توسط هنرمندان و ناظران در یک فرهنگ خاص به رسمیت شناخته می شود.^۱ در واقع حرکات موزون در کودکان حاصل مجموعه ای از رفتارهایی است که مربی به عنوان کنترل کننده آن می باشد. این رفتارها از سوی مربیان طراحی شده و به کودک اعلام می گردد تا او بتواند خود را با فضایی که ایجاد شده است همراه نماید. به عنوان مثال می توان به شعر بازی صندلی اشاره نمود. این شعر همانطور که از معنایش پیداست می بایست با چند صندلی به اجرا در آید که کودک به دور آن می چرخد و در نهایت بایستی بر روی صندلی خالی بنشیند. نفر آخری که نتواند روی صندلی بشیند از دور بازی خارج می گردد. در طول این بازی شعر بارها خوانده می شود و کودک نیز بارها تکرار می کند. ما بچه ها می گردیم /// دور صندلی /// آگه زودتر بشینی /// حتما اولی /// بازی بازی هوش می خواد /// بیا بازی /// زودتر بشین بچه جون که خیلی نازی (مسعود نظر؛ ۱۳۹۴، ص ۹).

آواز خواندن و حرکات موزون برای کودکان ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند. برای آموزش ریتم به کودکان از طریق حرکات موزون باید توجه داشت که هر حرکت منظم مثل دست زدن، پا کوبیدن و ... در ابتدا بر روی ضربه های هر میزان انجام می شود و حرکات در میزان ها باید با تغییر حرکت قابل درک گردد. با تکرار خواندن ترانه ها به صورت متوالی و دادن مفهوم مشخص به حرکات قابل تکرار، غریزه تقلید در کودکان تحریک می شود و انگیزه و رضایت از همکاری با گروه افزایش می یابد. حرکات ترانه می تواند بر اساس ایده کودکان و مربی ثابت شود، در اینجا مربی باید با کوچکترین کودک کلاس فعالیت را شروع کند و حرکات را انجام دهد و در حفظ سر ضرب ها به آنها کمک کند تا کودکان خود ضرب ها را بدون کمک اجرا کنند. ضربها باید بدون گسیختگی، حتی هنگام سکوت ملودی نیز ادامه داشته باشد (سودابه سالم؛ ۱۳۸۹، ص ۹).

۴-۶- بلز

نوعی ساز ویژه کودکان است که در دو اکتاو و یا یک و نیم اکتاو^۲ قابل تهیه می باشد. این ساز وسیله است مناسب جهت آموزش گام های اولیه در موسیقی که تمامی هشت نت اصلی بر روی آن قابل مشاهده است. بلز وسیله ای مناسب با صدای

۱ - Sondra Horton Fraleigh (1987). Dance and the Lived Body: A Descriptive Aesthetics.

۲- در تئوری موسیقی، اکتاو (Octave)، به معنی هشت تایی، یا هنگام که گاه به اختصار به صورت 8ve و P8 نیز نوشته می شود فاصله دو نت همنام متوالی است. (برگرفته از دانشنامه بریتانیکا)

دلنشین برای کشف استعدادهای درونی کودک می باشد. در عین حال یکی از ابزارهای سرگرم کننده با قیمت مناسب و قابل حمل در دسترس کودکان است.

بلز از جمله سازهایی است که به تقویت دست ها، حواس بینایی و شنوایی، قدرت درک و تفکیک نت ها به وسیله گوش دادن و دیدن می پردازد. لازم به ذکر است که اکثر کودکان ساز بلز را به واسطه رنگ زیبای آن انتخاب می کنند. دوره های آموزشی بلز بسته به استعدادهای کودکان متفاوت است. که اکثر مربیان با آموزش های گروهی این فعالیت را به انجام می رسانند. یکی از کتب پرکاربرد در آموزش بلز کتاب سه جلدی آموزش مقدماتی بلز با تهیه کنندگی آقای مسعود نظر می باشد. این کتاب با داشتن اشعار کودکانه یکی از بهترین کتابهای آموزشی در ایران می باشد.

شعر ۱:

می خوام برم تو کوچه // توی دستام کلوچه // توی جیبام آلوچه // های های های
مامانم نمی زاره // می گه الان می باره // از آسمون ستاره // وای وای وای (مسعود نظر؛ ج ۱، ۱۳۹۴، ۲).

شعر ۲:

یه پیشی شیطون // وسط خیابون // راشو گم کرده // مامانشو می خواد // مامانش نمی آد // خیلی دیر کرده // اسمش
ملوسکه // مثل عروسکه // این پیشی شیطون // می دونه مامان جون // زود بر می گرده (مسعود نظر؛ ج ۲، ۱۳۹۴، ۸).

شعر ۳:

امروز دو روزه لا فردا سه روزه لی // رشید نیومد لا دلم می سوزه لی // (های های رشید خان سردار کل قوچان "۲ بار")
رفتی نگفتی لا یک یاری دارم لی // تو شهر غربت لا دلداری دارم لی // (های های رشید خان سردار کل قوچان "۲ بار")
(مسعود نظر، ۱۳۹۴).

۴-۷- فلوت ریکورد

یکی از سازهای بادی چوبی به شمار می آید که با وضعت دو اکتاو با تمام فواصل کروماتیک و دیاتونیک قابلیت اجرایی قطعات زیادی را دارد. همچنین این ساز از صدای زیبایی برخوردار است. فلوت ریکورد به زبان های گوناگونی تلفظ می شود. مثلا آلمانی ها به آن Block Floten فرانسوی ها به آن Flute ABEC و ایتالیایی ها Dolce Flut می گویند.

اسمی که خصوصا در ایران معروف شده به نام فلوت ریکورد (Recorder) می باشد که به زبان انگلیسی است و از خانواده ای تشکیل شده که وقتی تماما با هم قطعاتی را اجرا می کنند به مانند ارکستری کامل به لحاظ اصوات صدا می دهند. یعنی باس^۱، تنور^۲، آلتو^۳، سوپرانو (سوپرانینو) خانواده اصلی این ساز هستند. برای آموزش کودکان و نوجوانان، به خاطر انگشت گذاری و حجم ساز و صدای خوبی که از این ساز تولید می شود، باید فلوت ریکورد سوپرانو مورد نظر باشد.

قابل ذکر است که فلوت ریکورد را با دو روش انگشت گذاری باروک و جرمن (ژرمن) می توازند که در آموزش برای بچه ها روش جرمن توصیه می گردد که از انگشت گذاری روان تری برخوردار است. این ساز نه تنها برای آموزش کودکان و نوجوانان مناسب است بلکه از جنبه ی حرفه هم آهنگ سازان بزرگی چون باخ، ویوالدی، مارچلو در حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ سال پیش دوردوره باروک به خصوص به این ساز اهمیت ویژه ای داده و قطعات زیبایی همراه با تکنیک های زیبا برای این ساز نوشته اند (مسعود نظر؛ ۱۳۹۲، پشت جلد).

صدای زیبا و دلنشین، حمل آسان و راحت، کوچک کردن و نحوه جمع کردن ساز، عدم نیاز به کوک، خرید آسان این ساز همه و همه از مزایای علمی این ابزار زیبا می باشند.

1 - Bass

2 - Tanor

3 - Alto

۴-۷-۱- طریقه نشستن

اگر روی صندلی نشسته اید سعی کنید با پشت خمیده ساز نزنید. شانه ها کاملا افتاده و راحت باشد. در موقع نواختن به هیچ وجه به فلوت نگاه نکنید و برای کنترل بیشتر حرکات، از یک آئینه در روبرویتان استفاده نمائید تا کاملا تمام حرکات خود را کنترل کنید.

فلوت نباید به چپ و راست متمایل شود و حتی الامکان زاویه ۴۵ درجه را برای گرفتن انتخاب کنید و راستای فلوت از نیمه بدن شما گذشته باشد. جهت نواختن ریکوردر ابتدا از دست چپ استفاده نموده و سپس با دست راست سوراخ های پائینی را می گیریم. به شکلی که سه تا سوراخ بالایی مربوط به سه انگشت اشاره، وسطی و انگشتی و دست چپ و چهار سوراخ پائینی مربوط به چهار انگشت اشاره، وسطی، انگشتی و کوچک دست راست می باشد. سوراخ زیرین را بایستی به واسطه ی انگشت شصت دست چپ گرفته شود.

در آموزش فلوت ریکوردر از کتب کودکانه زیادی استفاده می شود. این کتب بایستی اشعار ساده و کودکانه ای را در خود داشته باشند که خواندن و درک آن برای کودکان آسان باشد.

شعر ۱:

ماه تو آسمونه /// خورشید خوابیده /// خورشید که بیدار شد /// ماهو ندیده (ناصر نظر؛ ۱۳۸۳، ۵).

شعر ۲:

تیک تاک تیک تاک ساعت /// عقربه هایش را /// می چرخاند آرام /// به دنبال هم (مسعود نظر؛ ج ۱، ۱۳۹۲، ۱۴).

شعر ۳:

مداد رنگی چه فشنگی /// وقتی تو دست منی /// نقاشی مو می کشم من /// تو اونو رنگ می زنی (مسعود نظر، ۱۳۹۲).

شعر ۴:

آهای آهای ای گرگه /// این رودخونه بزرگه /// آبش خیلی زیاده /// نمی شه رفت پیاده /// باید که دست به کار شیم /// روی چیزی سوار شیم /// اگه کسی ببینه /// سرِ دُمشو می چینه /// یه سیب و یه گلابی /// یه کاسه ی لعابی /// یه موش و یه تله موش /// یه گربه و یه خرگوش /// یه ماه و یه ستاره /// عید، اول بهاره (مسعود نظر، ۱۳۹۲).

۴-۸- هارمونیکا (سازدهنی)

ریشه های تاریخی پیدایش سازدهنی را به سرزمین چین و به ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح نسبت می دهند. اگر چه جنس و شکل ظاهری ساز آن زمان که Sheng نامیده می شده با سازدهنی امروزی متفاوت بوده است، به دلیل اینکه آن ساز هن با تماس مستقیم با دهان صدا می داده و عناصر تولید صدا در آن هم به شکل زبانه هایی بوده که در مسیر جریان هوا به لرزه در می آمده اند، می توان پذیرفت که سازدهنی امروز تکامل یافته ی همان Sheng است که در قرن ۱۸ میلادی توسط مارکوپولو^۱ به دست اروپائیان رسید (منصور پاک نژاد؛ ۱۳۸۵، ۵).

هارمونیکا یا سازدهنی به سازی گفته می شود که با دهان نواخته شود. این ساز در انواع مختلفی وجود دارد از جمله: ترمولو^۲، دیاتونیک^۳، کروماتیک^۴ و بیس^۵ که هر کدام کاربردهای گوناگونی دارند. ساز ترمولو با ۲۴ سوراخ، دیاتونیک با ۱۰ سوراخ، کروماتیک با ۱۰، ۱۲، ۱۸، ۲۴ سوراخ که یک شخصی در بغل آن قرار دارد و بیش که بیشتر برای اجراهای گروهی مورد استفاده قرار می گیرد.

1 - Marcopolo

2 - Termolo

3 - Diatonic

4 - Koromatic

5 - Beys

این ساز از ساده ترین و ارزانه ترین انواع سازهاست که در ایران نوع چینی آن هم در فروشگاه ها فراوان است. البته سازدهنی های بسیار پیچیده تر و کاملتری هم وجود دارد که هر کدام ویژگی های منحصر به فردی دارند، ولی تمام اصول پایه ای و اساس کار را باید در همین نوع ساده جستجو کرد (منصور پاک نژاد؛ ۱۳۸۲، ۱۱).

هارمونیکا از جمله سازهای منحصر به فردی است که در ایران هر کسی جهت یادگیری آن آمادگی لازم را ندارد. این ساز با زیبایی منحصر به فرد خود، صدای زیبا، ارزان و قابل بودنش راه را برای آموزش هموار ساخته است. کودکان زیادی به تحصیل در این ساز می پردازند اما در مقایسه با سازهای دیگر هنوز به آن ارزش والای خود نرسیده است. قرار گرفتن نت ها بر روی این ساز همچون سازهای دیگر بسیار ساده و راحت می باشد. کما اینکه اگر کودکی دوره های تخصصی آرف، بلز و فلوت را به پایان رسانیده باشد در اجرای آن چندان دچار مشکل نخواهد شد.

۴-۹- تاثیر موسیقی بر کودکان

شواهدی وجود دارد که جنین در رحم مادر در برابر موسیقی واکنش نشان می دهد. صداهای بلند باعث جهیدن و پریدن جنین می شود. البته صدا و موسیقی یادگیری های دیگری نیز برای جنین به همراه دارد و زمانی که صداهای بلند تکرار شوند، جنین به آن عادت کرده واکنش کمتری در برابر آن نشان می دهد. اینکه پخش صدای بلند برای جنین کار درستی است یا خیر، مطلب دیگری است و اینکه نوزاد موسیقی لالایی را دوست دارد به این معنی نیست که پخش مداوم موسیقی لالایی در رشد او اثر می گذارد و برای او مفید است. مخالفت هایی نیز در مورد پخش مداوم موسیقی برای جنین و نوزاد وجود دارد (جنسن، ۱۳۸۶).

بنا به شناختی که والدین از فرزندانشان دارند می توانند هنر را برای آنها انتخاب نموده و به گرایش های مختلف سوق دهند. موسیقی می توان حس تهییج، آرامش، تندخویی، گزیده گوئی و ... را در کودک تقویت نماید. در مواقعی دیده می شود که کودکان مشتاق کلاس های موسیقی خود شده و حتی با مربیان خود رابطه نزدیک و تنگاتنگی دارند. در این مواقع والدین سعی می کنند که به بهانه تشویق و یا تهدید توسط مربی در منزل او را از کاری بازداشته و یا به کار و فعالیت مشتاق نمایند. موسیقی اگر تنها هنری باشد که در زندگی کودکان نقش داشته باشد، تاثیر فراوانی خواهد داشت و کودک آینده ای روشن در این عرصه پیدا می کند اما وقتی در کنار هنرهای دیگر قرار می گیرد می تواند مخرب نیز باشد. متأسفانه برخی از خانواده ها عقده های درونی خود را می خواهند در کودکان متبلور کنند و علی رغم میل باطنی فرزندانشان آنها را به کلاسهای موسیقی می فرستند. موسیقی با همه خوبی هایی که دارد در چنین کودکانی نیز تاثیر منفی خواهد داشت و می بایست مراتب احتیاط را به جا بیاوریم.

البته محدودیت های در این گونه پژوهش ها وجود دارد که عبارتست از: در ایران این اصل مهم که تجربه بالای مدرسین می تواند بر تئوری موسیقی پیشی بگیرد و در واقع کودکان کم سن و سال در سن پیش از دبستان را آموزش دهند، نادیده گرفته می شود. عدم توجه کافی و ناآگاهی مسئولان عرصه فرهنگ و هنر نسبت به موسیقی آرف و کودکان، عدم مسئولیت پذیری در قبال آموزش صحیح و اصولی، عدم تمرین کافی برای کودکان، عدم آگاهی والدین نسبت به سازهای مخصوص کودکان و غیره.

۵- نتیجه گیری

تحقیق حاضر نشان دهنده تجربه شخصی ای است که در ۱۵ سال به دست آمده است. کودک اگر که تمایل به یادگیری و آموزش موسیقی نداشته باشد، آموزشگاه را مکانی برای بازی خود می بیند و چندان علاقه ای به یادگیری نشان نمی دهد، اما اگر با میل و رضایت قلبی خود وارد آن فضا شده باشد به زودی پینجره ای به رویش گشوده خواهد شد که تمامی حس و حال

خویش را در آن شکوفا می‌نمایند. در این راستا نقش خانواده‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است. خانواده می‌بایست به عنوان موتور محرک کودک عمل نمایند نه ابزاری در مقابل آن.

اشباهی که همه والدین در آموزش موسیقی کودکان به خصوص در زمان تمرینات در منزل انجام می‌دهند، این است که می‌گویند: پسر یا دخترم بیا می‌خواهم با تو تمرین کنم. سؤالی که مطرح می‌شود این است که ای پدر و مادر گرامی، شما که دوران تخصصی موسیقی را نگذرانده‌اید چه چیزی جهت تمرین کردن با کودک و یا ارائه به او دارید؟ پس درست این است که به کودک بگوئیم بیا با من تمرین کن و به من آموزش بده هر آنچه را که مربی به تو گفته است. در چنین شرایطی کودک آگاه خود را باور می‌کند و می‌داند که چیزی جهت ارائه دارد که شاید والدین از آن بی‌اطلاع هستند. دقیقاً همینطور می‌باشد. کودکان در واقع در علم موسیقی از والدین خود باسوادترند. آنها مباحث علمی موسیقی از جمله، نت، ریتم، وزن، شعر، ترانه، حرکات موزون، خطوط حامل، کلید سل، نت‌های کششی، سکوت و ... را می‌شناسند در صورتی که والدین از آن هیچ آگاهی ندارند و ابزار بی‌اطلاعی می‌کنند.

درکی که از طریق دریافت شکل کلی اثر و روابط ملودیک، هارمونیک، ساز بندی و ریتم قابل دستیابی است. در موسیقی حالات مختلفی نهفته است: خلاقیت، ابداع، قدرت، ضعف، شتاب، کندی و ... دقیقاً مثل حالات مختلف روحی انسان. موسیقی قادر به بیان عشق، نفرت، خوشحالی، غم و ... نیست. آنچه که آدمی از آن به عنوان بیان احساس در موسیقی می‌جوید. تطابق حالات خود با کیفیت‌های خاص در موسیقی در هر لحظه است و این ربطی به زیبایی ندارد (یثربی، ۱۳۸۳).

تشکر و قدردانی

در صورت نیاز، این قسمت قبل از مراجع قرار می‌گیرد و به عنوان این بخش شماره‌ای تعلق نمی‌گیرد.

مراجع

- ۱- اسمعیل وندی، ایمان؛ سینا بهمن‌نیا؛ صادق عبیات و صابر شفیع کوردشولی، ۱۳۹۶، راه‌های پرورش خلاقیت در کودکان، پنجمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران، انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین.
- ۲- استیفن، گودیر (۱۳۸۳)؛ خودآموز فلوت ریکوردر، مترجم: ف. جهان، چاپ دوم، نشر هستان، تهران، شابم: ۹۰۱۴۵۱۲-۱-۶.
- ۳- پاک نژاد، منصور، (۱۳۸۲)؛ خودآموز سازدهنی؛ روش تدریس و شیوه‌نواختن، "کتاب اول ترمولو"، چاپ چهارم، انتشارات سرود، تهران، شابم: ۹۷۹-۰۸۰۲۶۰۲-۱۸-۲.
- ۴- پاک نژاد، منصور، (۱۳۸۹)؛ خودآموز سازدهنی؛ روش تدریس و شیوه‌نواختن، "کتاب سوم دیاتونیک ۱۰ سوراخ"، چاپ سوم، انتشارات سرود، تهران، شابم: ۹۷۹-۰۸۰۲۶۰۲-۳۹-۷.
- ۵- ترابی، املیا؛ مجید قربانی و معصومه کریم‌آبادی، ۱۳۹۶، بررسی تاثیر موسیقی درمانی بر پرخاشگری کودکان اوتیسم، سومین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی.
- ۶- جنسن، اریک، (۱۳۸۶)؛ چگونگی تاثیر موسیقی بر مغز، مترجم: آذر عمرانی گرگری، چاپ اول، انتشارات ویرایش، تهران.
- ۷- سالم، سودابه، (۱۳۸۹)؛ بخوان با من، بساز با من (۱ و ۲)، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ اول، تهران.
- ۸- ISBN: 978-964-506-815-6
- ۹- شکارچی، علی اکبر، (۱۳۹۱)؛ وزن خوانی، چاپ نهم، انتشارات هنر و فرهنگ، تهران، شابک: ۹۶۴-۵۵۵۶-۱۹-۶-۹۷۸
- ۱۰- شریفیان، محسن، (۱۳۸۳)؛ اهل زمین، موسیقی و اوهام در جزیره خارگ، مرکز نشر و تحقیقات قلم آشنا، چاپ دوم، جزیره خارگ، بوشهر. ISBN: 964-8082-44-8.

- ۱۱- صحافی، محمدجواد، ۱۳۹۶، بررسی تاثیرات موسیقی در کودک و آسیب شناسی آموزش غلط موسیقی به کودکان، پنجمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران، انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین.
- ۱۲- عرب، علی و رکسانا طریقی، ۱۳۹۶، اثربخشی موسیقی درمانی بر گفتار و شنیدار کودکان اوتیستیک (مطالعه مروری)، چهارمین کنفرانس بین المللی نوآوری های اخیر در روانشناسی، مشاوره و علوم رفتاری، تهران، دانشگاه نیکان.
- ۱۳- عبدالهی خوروش، حسین، تاثیر موسیقی بر اعصاب و روان، ناشر چاپی: بادران، ناشر دیجیتال: مرکز تحقیقات رایانه-ای قائمیه اصفهان.
- ۱۴- نظر، مسعود، (۱۳۹۴)؛ آموزش مقدماتی بلز، جلد اول، چاپ سوم، نشر چیستا، تهران، شابم: ۷-۳-۹۰۱۴۵۴۶-۰-۰-۹۷۹
- ۱۵- نظر، مسعود، (۱۳۹۱)؛ آموزش مقدماتی بلز، جلد دوم، چاپ دوم، نشر چیستا، تهران، شابم: ۴-۴-۹۰۱۴۵۴۶-۰-۰-۹۷۹
- ۱۶- نظر، مسعود، (۱۳۹۲)؛ آموزش مقدماتی بلز، جلد سوم، چاپ اول، نشر چیستا، تهران، ISBN: 979-0-9014546-5-1
- ۱۷- نظر، مسعود، (۱۳۹۲)؛ آموزش مقدماتی فلوت ریکورد، جلد اول، چاپ ششم، نشر چیستا، تهران.
- ۱۸- شابم: ۰-۲-۹۰۱۴۵۴۶-۰-۰-۹۷۹
- ۱۹- نظر، مسعود، (۱۳۹۲)؛ آموزش مقدماتی فلوت ریکورد، جلد دوم، چاپ سوم، نشر چیستا، تهران.
- ۲۰- شابم: ۳-۸۷-۸۰۲۶۱۰-۰-۰-۹۷۹
- ۲۱- نظر، مسعود، (۱۳۹۲)؛ آموزش مقدماتی فلوت ریکورد، جلد سوم، چاپ چهارم، نشر چیستا، تهران.
- ۲۲- شابم: ۶-۰-۹۰۱۴۵۴۶-۰-۰-۹۷۹
- ۲۳- نظر، ناصر، (۱۳۸۳)؛ ترانه های ساده برای کودکان و نوجوانان، چاپ شانزدهم، نشر هستان، تهران - ISBN: 964-6965-26-1
1. Falkner, Keith, ed. (1983). *Voice. Yehudi Menuhin music guides. London: MacDonald Young. p. 26. ISBN 0-356-09099-X. OCLC 10418423.*
 2. Shewan, Robert (January-February 1979). "Voice classification: An examination of methodology". *The NATS Bulletin*. 35 (3): 17-27. ISSN 0884-8106. OCLC 16072337.
 3. Sondra Horton Fraleigh (۱۹۸۷). *Dance and the Lived Body: A Descriptive Aesthetics.* University of Pittsburgh Pre. P.49. ISBN 978-0-8229-7170-2

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی